

NEW

2018

M.A.

1st Semester Examination

SANSKRIT

PAPER—SAN-103

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

The figures in the right-hand margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

Illustrate the answers wherever necessary.

Answer all questions.

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतेनैव समाधेयाः

1. यथाकामं प्रश्नचतुष्टयं समाधेयम्—

2×4

(क) वैयाकरणसिद्धान्तकौमुद्यां 'इलन्त्यम्' इति सूत्रस्य पाठः कथं वारदयं कृतः ?

(ख) दीक्षितेन कथं र-प्रत्याहारः स्वीकृतः ?

(Turn Over)

- (ग) प्रत्याहारे इत्संज्ञकानां वर्णानां कथं न ग्रहणं भवति ?
- (घ) दीक्षितमते आभ्यन्तरप्रयत्नः कतिविधः? के च ते ?
- (ङ) अनुनासिकसंज्ञा केषां भवति ?
- (च) माहेश्वरसूत्रे हकारस्य पाठः कतिवारं दृश्यते? कथं वा ?
- (छ) 'टकितौ' इत्यस्य व्युत्पत्तिः का ? टित्कितोः स्थाननिर्देशः क्रियताम् ।
- (ज) सप्तमीनिर्देशेन विधीयमानं कार्यं कुत्र भवति?

2. यथानिर्देशं समाधेयम् --

4×4

(क) यथेच्छं सूत्रत्रयं व्याख्येयम् ।

4×3

(i) आदिरन्त्येन सहेता।

(ii) ऊकालोऽज्झस्वदीर्घप्लुतः।

(iii) उपदेशेऽजनुनासिक इत् ।

(iv) अदेङ् गुणः।

(v) पूर्वत्रासिद्धम्।

(vi) नाझलौ।

(ख) एकं सूत्रं व्याख्येयम्।

1×4

(i) इको गुणवृद्धी।

(ii) भिदचोऽन्त्यात्परः।

3. यथानिर्देशं समाधेयम्।

2×8

(क) अ इ उ ऋ इत्येतेषां वर्णानां केन प्रकारेण प्रत्येकम् अष्टादश भेदाः ?
लृ-वर्णस्य तथा एचां कथं द्वादश भेदाः स्वीकृताः सविस्तरं
आलोच्यताम्।

अथवा

सप्रसङ्गं सोदाहरणं व्याख्यायताम् -

ह्रस्वस्यावर्णस्य प्रयोगे संवृतम्। प्रक्रिया-दशायान्तु विवृतमेव।

(ख) षाणिनीयं सूत्रं कतिविधम्? कानि च तानि? तेषु परिभाषालक्षणं विलिख्य एकेनोदाहरणेन स्पष्टीक्रियताम्।

अथवा

सप्रसङ्गं सोदाहरणं व्याख्यायताम् – 'अष्टम्य औश्' इत्यादौ 'आदेः परस्य' इत्येतदपि परत्वाद्नेन बाध्यते।

—